

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Факультет права та міжнародних відносин

Кафедра міжнародних відносин

ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ

з дисципліни

«ІСТОРІЯ ДИПЛОМАТІЇ ТА ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ»

Спеціальність: С3 Міжнародні відносини

Освітня програма: 1.С3.00.02. Міжнародні відносини та зовнішня політика

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Київ – 2026

ОПИС ПРОГРАМИ ЕКЗАМЕНУ

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка	Кафедра міжнародних відносин
Розробник: Яблонський Василь Миколайович, д. іст. наук, доцент, завідувач кафедри міжнародних відносин Факультету права та міжнародних відносин	
ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ з дисципліни «ІСТОРІЯ ДИПЛОМАТІЇ ТА ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ»	
Курс	I
Спеціальність	СЗ Міжнародні відносини
Освітня програма:	1.СЗ.00.02. Міжнародні відносини та зовнішня політика
Форма проведення:	Письмова (есе)
Тривалість проведення:	2 академічні години (1 год. 20 хв.)
Максимальна кількість балів: 40 балів	2 питання

Форма проведення: письмова (написання есе). Екзамен буде проведено в приміщенні Університету. Початок проведення екзамену – за розкладом.

Критерії оцінювання екзаменаційної роботи

40-38 балів – відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками;

37-35 балів – достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок;

34-30 балів – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок;

29-25 балів – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності;

24-20 балів – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь);

19-1 балів – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання.

Відповідно до ПОЛОЖЕННЯ про організацію освітнього процесу в Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка (затверджене Рішенням Вченої ради Університету від 26.09.2024 року, протокол №12, введене в дію наказом від 30.09.2024 року №757

https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty_grinchenko_universit_y/rozdil_10/Polozhennia_pro_orhanizatsiiu_osv_protseesu.pdf) у п. 4.4.3. зазначено, що за результатами проміжного контролю під час вивчення навчальної дисципліни, що завершується екзаменом, здобувач вищої освіти може набрати до 60 балів включно, а за екзамен – до 40 балів включно. Загальне оцінювання здійснюється на підставі суми результатів проміжного і підсумкового контролю знань (екзамену). Здобувачі, які

сумарно за результатами проміжного та підсумкового контролю набрали менше 35 балів мають пройти повторний курс з відповідної навчальної дисципліни, виконати всі види робіт, визначені викладачем відповідно до робочої програми навчальної дисципліни. Проходження повторного курсу відбувається відповідно до Положення Університету про надання додаткових освітніх послуг з вивчення здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін (модулів) понад обсяги, встановлені навчальними планами та програмами. Здобувачі які сумарно за результатами проміжного та підсумкового контролю набрали від 35 до 59 балів мають право на перескладання екзамену або окремих навчальних завдань проміжного контролю за рішенням викладача, відповідно до робочої програми навчальної дисципліни.

Компетентності, якими мають володіти студенти після вивчення дисципліни «ІСТОРІЯ ДИПЛОМАТІЇ ТА ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ»:

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі і знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового образу життя.

СК5. Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

СК8. Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені.

СК14. Здатність аналізувати зовнішню політику та використовувати в практичній діяльності набуті знання для інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади України, які відповідають за реалізацію зовнішньополітичного курсу та органів місцевого самоврядування, що представляють інтереси територіальної громади міста Києва на міжнародному рівні.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ:

1. Територія сучасної України у міжнародних відносинах Стародавнього світу.
2. Міжнародні передумови створення держави Русь.
3. Зовнішня політика ранніх Рюриковичів.
4. Територіальне розширення Русі за Володимира Великого.
5. Запровадження християнства – ключ до світового визнання.
6. Дипломатія Ярослава Мудрого.
7. Дипломатична історія Русі у середині XI – початку XIII ст.
8. Міжнародні відносини Київської держави (Русі).
9. Міжнародне утворення Галицького князівства.
10. Регіональна політика Володимирка та Ярослава Осмомисла.
11. Міжнародно-політичні наслідки утворення Галицько-Волинської держави
12. Двосторонні відносини Королівства Русь із Золотою Ордою й Святим престолом.
13. Зовнішня політика короля Данила.
14. Королівство Русь – регіональний лідер (XIII – поч. XIV ст.).
15. Дипломатична історія Галицько-Волинського князівства та Королівства Русі.
16. Українські землі в системі регіональних міжнародних відносин (сер. XIV – XVI ст.).

17. Зміцнення міжнародного становища Великого князівства Литовського. Боротьба за «галицьку спадщину»
18. Кревська унія та її вплив на регіональну систему міжнародних відносин.
19. Литовсько-московські війни. Претензії Москви на київську спадщину.
20. Міжнародно-політичні обставини підготовки й укладення Люблінської унії. Утворення польсько-литовської Речі Посполитої.
21. Зовнішньополітичні стратегії Козацької доби, Гетьманщини та періоду бездержавності.
22. Військо Запорозьке – новий міжнародний актор у XVII ст. Дипломатія нової держави.
23. Переяславський договір – причини підписання і значення для Української державності.
24. Зовнішня політика доби «Руїни». Поділ України.
25. Північна війна та ліквідація Гетьманщини.
26. Українські землі у зовнішньополітичних концепціях основних міжнародних гравців XIX - початок XX ст.
27. Становлення української дипломатії за доби УЦ Ради.
28. Зовнішня політика Української Держави (1918 р.).
29. Директорія УНР – пошук союзників на міжнародній арені.
30. Варшавський договір з Польщею (1920 р).
31. Дипломатія ЗУНР/ЗОУНР.
32. Паризька мирна конференція. Становлення версальсько-вашигтонської системи.
33. Зовнішня політика доби Української революції 1917 – 1921 рр.
34. Утворення Ліги націй. Зовнішньополітичні причини поразки Української революції.
35. «Українське питання» у міжвоєнний період та у ході Другої світової війни.
36. Вимушений вихід українського уряду на еміграцію (в екзилі). Українська дипломатія на еміграції у 1920-1923 рр.
37. «Самостійна» зовнішня політика УСРР у 1920-1923 рр.
38. Міжнародна політика Державного центру УНР в екзилі. Діяльність в структурах Ліги націй.
39. Утворення Карпатської України.
40. Українське питання в ході II СВ.
41. Причини відновлення суб'єктності УРСР у зовнішньополітичній та військовій сфері. Україна – засновниця ООН
42. Україна в Ялтинсько-Потсдамській системі міжнародних відносин та в період незалежності.
43. Основні завдання та напрями діяльності дипломатії УРСР у 1940-1980 рр.
44. Зовнішньополітична діяльність ДЦ УНР в екзилі у повоєнний період.
45. Розпад соціалістичної системи та Радянського Союзу. Проголошення незалежності України.
46. СНД: механізм дезінтеграції пострадянських країн чи нова форма СРСР.
47. Україна і глобальний процес ядерного роззброєння.
48. Зовнішня політика України: від багатовекторності до євроінтеграції.
49. Становлення і розвиток сучасної зовнішньої політики: пріоритети на основні напрями.
50. Причини російсько-української війни 2022 року та її вплив на міжнародну систему безпеки.

Рекомендована література:

Базова

1. Васильєва-Чекаленко Л. Україна в міжнародних відносинах (1944-1996 рр.): навчальний посібник. К.: Основи, 1994.
2. Головченко В., Матвієнко В. Дипломатична історія України: підручник. К.: Ніка-Центр, 2018.
3. Грицак Я. Нарис історії України: формування модерної української нації XIX-XX ст. К.: Генеза, 1996.
4. Кучик О.С., Заяць О.А. Зовнішня політика України: навчальний посібник. К.: Знання, 2010.
5. Овсій І. О. Зовнішня політика України (від давніх часів до 1944 року): навчальний посібник. К.: Либідь, 2002.
6. Чекаленко Л.Д. Зовнішня політика України: підручник. К.: Либідь, 2006.
7. Яковенко Н.М. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. К.: Критика, 2005.
8. Plokhy S. The Gates of Europe: a History of Ukraine. New York. 2015.
9. Яблонський В. Від влади п'ятьох до диктатури одного. Історико-політичний аналіз Директорії УНР. Київ: «Альтерпрес», 2001.
10. Яблонський В. М. Державний центр УНР в екзилі: ідеї, боротьба, традиція (1921–1992 роки). Київ: КНТ, 2020.

Додаткова

1. Бзежинський З. Україна у геостратегічному контексті / Пер. з англ. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська Академія». 2006.
2. Боєчко В., Ганжа О., Захарчук Б. Кордони України: історична ретроспектива та сучасний стан. К.: Основи, 1994.
4. Головка О. Б. Держава Романовичів та Золота Орда (40-50-ті роки XIII ст.). Український історичний журнал. 2004. №6.
5. Захарчук О. Східна дипломатія Наполеона Бонапарта і Україна. Україна дипломатична: науковий щорічник. Київ, Планета, 2005.
6. Казаков О. Московсько-литовська боротьба за давньоруські землі на межі 70-80 років XV ст. Київська старовина. 2003. №3.
7. Косик В. Франція та Україна. Становлення української дипломатії (березень 1917 – лютий 1918). Львів: видавничий центр ЛНУ, 2004. 264 с.
- Матвієнко В. Дипломатія Київської Русі на етапі формування державності. Україна дипломатична: науковий щорічник. Київ, Планета, 2005.
8. Полянський П. Українське питання напередодні Другої світової війни: дипломатичний контекст. Пам'ять століть. 2009. №5-6.
9. Субтельний О. Мазепинці: український сепаратизм на початку XVIII ст. Київ: Либідь, 1994.
10. Україна в історії Європи XIX – початку XXI ст.: історичні нариси: монографія. За ред. Чл.-кор. НАН України С.В.Віднянського. Київ: Інститут історії України НАН України, 2020.
11. Шматко О. Україна і світ у XIII-XV століттях. Київ: Академпрес, 2015.

Інші навчальні матеріали:

1. Конспекти лекцій.

2. Доповіді та презентації на семінарських та практичних заняттях.
3. Виконані завдання самостійної роботи.

Програма екзамену розглянута і затверджена на засіданні кафедри міжнародних відносин. Протокол № 15 від 14 травня 2026 р.

Екзаменатор

Василь ЯБЛОНСЬКИЙ

Завідувач кафедри

Василь ЯБЛОНСЬКИЙ